

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖІНОЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Климюк І. М.

доктор філософії,

*викладач кафедри адміністративного і кримінального права
юридичного факультету*

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Болотських Т. І.

студентка III курсу юридичного факультету

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

м. Дніпро, Україна

У середовищі сучасних економічних умов жінки часто змушені вчиняти різні протизаконні діяння, щоб забезпечити елементарну можливість існування. До основних причин жіночої злочинності належать: висока напруженість у суспільстві, складна економічна ситуація й ослаблення головних соціальних інститутів [5, с. 88]. На жаль жінка перестає почувати себе слабкою статтю займаючи керівні посади працюючи нарівні з чоловіками. Високі ціни, і відсутність грошей підштовхують жінок до скоєння розкрадань і крадіжок. З іншого боку, напружена професійна діяльність поєднана з виконанням жінками сімейних обов'язків також призводить до негативних наслідків. Фундаментальна обізнаність разом з переваженнями, почуття втоми нервово перенапруження нерідко призводить до психологічних зривів, що теж тягне за собою можливість скоєння злочинів. Отже, проблеми попередження жіночої злочинності мають вирішуватися у межах боротьби з злочинністю загалом. Однією з найбільш істотних передумов досягнення успіху у цій сфері є те що, жінка повинна займати іншу ступінь у суспільстві. Також держава має забезпечити фінансову, матеріальну допомогу дітям і соціальну підтримку, надати можливість жінкам заробляти та отримувати кваліфікацію [3, с. 201].

Інтерес викликає коефіцієнт злочинної активності жінок. Попри тенденцію зростання, він, як і раніше, є значно нижчим, ніж серед чоловіків, а тим паче серед усього населення. У 2010-х роках у розрахунку на 100 тисяч населення коефіцієнт злочинної активності жінок становив 97 осіб, а у 2020-х – 190, що практично у двічі більше.

За дослідженнями, проведеними в Україні, загалом 57% кримінальних правопорушень вчиняються жінками у віці від 30 років, близько 60% жінок-злочинниць – безробітні або частково зайняті,

52% – зловживали алкоголем, 22% – були пов’язані з незаконним обігом наркотиків, практично більшість з них була соціально дезорганізованою. Жінки–жертви частіше стають жертвами статевих злочинів і насильства в родині. Так, останнім часом простежується зростання рівня віктимізації жінок від насильницьких кримінальних правопорушень, наприклад, цей показник 1996 року становив 33%, а вже 1999 – 37%. Найбільш віктимогенною соціально-демографічною групою були жінки у віці 16–24 років, потім 25–39 років, 14–16 і 40–59 років. Найпоширенішими деліктами серед засуджених жінок є дві групи кримінальних правопорушень: проти державної, колективної й індивідуальної власності і проти життя, здоров’я, волі та гідності особистості (незважаючи на відносно низьку частку останніх у структурі зареєстрованої жіночої злочинності). Загалом за них відбуваються покарання 76,4% засуджених жінок. Серед засуджених за крадіжку, грабїж і розбій переважає молодь до 25 років: 47,9% засуджено за розбій, 35,4% – за грабїж, 32,2% – за крадіжку [1, с. 214].

З метою забезпечення протидії злочинності серед жінок слід посилити заходи, спрямовані на їх попередження. Профілактичну діяльність жіночої злочинності слід розглядати як:

- один із засобів соціального регулювання суспільних відносин у цілях усунення причин злочинності;
- взаємодію заходів економічно-соціального, виховно-педагогічного, організаційного і правового характеру;
- поєднання різних рівнів запобігання кримінальним правопорушенням [4, с. 135].

Загальносоціальна профілактика жіночої злочинності полягає у:

– вдосконалюванні законодавства і практики його застосування в плані гуманності і милосердя до жінок, що вчинили кримінальні правопорушення;

– посиленні соціальної підтримки безробітних жінок (збільшенні матеріальної допомоги, сприянні їх професійній перепідготовці, створенні додаткових робочих місць для жінок);

– поліпшенні побутових умов життя, зміцненні родини, поліпшенні умов праці жінок, щоб завантаженість на роботі не заважала догляду за дітьми чи повноцінному відпочинку;

– вихованні жіночого, а не чоловічого типу поведінки;

– організаційному і матеріальному сприянні розвитку доступних більшості жінок форм проведення дозвілля;

– проведенні культурно-виховних заходів, спрямованих на підвищення етичної, трудової, естетичної і правової культури та ін. [2].

Постійне і значне збільшення кількості кримінальних правопорушень серед та стосовно жінок є негативним антисоціальним фактором, який потребує подальшого дослідження та врегулювання.

Література:

1. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підручник / І.М. Даньшин, В.В. Голіна, М.Ю. Валуйська та ін.; за заг. ред. В.В. Голіни. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків: Право, 2019. 288 с.
2. Надьон О.В. Жіноча злочинність: деякі особливості розслідування справ. Правознавець. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/1111/%CD%2019> (дата звернення: 20.11.2021).
3. Батиргареева В.С. Жіноча рецидивна злочинність в Україні: кримінологічний аналіз сучасного стану. Вісник Академії правових наук України. Харків. Право. 2015. № 3 (42). С. 200–211.
4. Батиргареева В.С. Кримінологічна характеристика особи жінки–рецидивістки. Часопис Київського університету права. 2016. Вип. 1. С. 133–137.
5. Блага А. Про жіночу злочинність. Право України. 1919. № 9. С. 88–89.

ПРАВО НА ВІДКРИТІСТЬ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ. СПІВВІДНОШЕННЯ ГЛАСНОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ

Ковальська Д. Т.

*аспірант кафедри кримінального процесу і криміналістики
юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Засади гласності й відкритості судочинства загально визнані серед демократичної спільноти та закріплені у міжнародних стандартах із метою належного функціонування правосуддя. Так, у Загальній декларації прав людини є вимога про необхідність забезпечення природного і невід'ємного права кожної людини на розгляд її справи «гласно із додержанням усіх вимог справедливості незалежним та неупередженим судом». Також у ній йдеться про гласність як необхідний складник презумпції невинуватості. Відповідно до п.1 ст.6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, публічний розгляд справи є важливим елементом справедливого судового розгляду, а судові рішення має проголошуватись публічно [1, с.6].

Дуже часто засади гласності та відкритості у європейському праві ототожнюють. Проте в українському законодавстві та теорії права вони розрізняються.

Суддя Конституційного суду України В.В. Городовенко пропонує наступні визначення: